

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

Отговорният бизнес – за бизнес по правилата.

**БЪЛГАРСКА
ФОТОВОЛТАИЧНА
АСОЦИАЦИЯ**

**ДО
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 51-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

**Г-Н СЕВИМ АЛИ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО,
ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ**

**Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО
КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ
ВЪПРОСИ**

**Г-Н НИКОЛАЙ НАНКОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО РЕГИОНАЛНА
ПОЛИТИКА, БЛАГОУСТРОЙСТВО
И МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ**

**Г-Н ДЖЕВДЕТ ЧАКЪРОВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА
И ВОДИТЕ**

**Г-ЖА ПАВЕЛА МИТОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА**

СТАНОВИЩЕ

от

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ),

Българска фотоволтаична асоциация (БФА)

и

Национален съюз на земеделските кооперации в България (НСЗКБ)

Относно: Проект за решение за Мораториум върху промяна на предназначението на земеделски земи - държавна и общинска собственост за изграждане на фотоволтаични паркове и вятърни електроцентрали, внесен в Народното събрание от Костадин Костадинов и група народни представители, № 51-554-02-55 от 06.02.2025 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Асоциацията на индустриалния капитал в България, Българската фотоволтаична асоциация и Национален съюз на земеделските кооперации в България сме категорично против предложения проект за решение за Мораториум върху промяна на предназначението на земеделски земи - държавна и общинска собственост за изграждане на фотоволтаични паркове и вятърни електроцентрали.

Смятаме, че предложеният Мораториум противоречи на Конституцията на Република България – чл. 21, ал. 2, според който промяната на предназначението на земеделските земи е допустима. Законът за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ) урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи и определя условията и редът за промяна на тяхното предназначение.

С предлагания Мораториум се цели стопиране на проекти за изграждане на централи, ползващи възобновяеми източници – вятър и слънце: 1. забранява се промяна на предназначението на земеделски земи, които са държавна и/или общинска собственост и 2. Спира се строителството върху земеделски земи и гори - държавни или общински.

Считаме, че подобно решение на Народното събрание може да бъде третирано като противоречащо на Конституцията на Република България:

- Проектът на решение препятства прилагането на законови правомощия на органите на изпълнителната власт, установени с влезли в сила и действащи закони и води до вреда за лица, придобили права по висящи процедури по и във връзка с изграждане на енергийни обекти. Подобна забрана е недопустима и нарушава принципа на законност, установен в чл. 4 от Конституцията на Република България. Недопустимо е Народното събрание с решение да препятства и нарушава установени със закон права и задължения (*Решение № 10 по к.д. № 8/2021 г. „Тези закони могат да бъдат приети, изменени, допълнени или отменени само по реда, установен от Конституцията, а не и чрез решение на Народното събрание, противоречащо на приет от него закон. Парламентарно решение, с*

което се спира временно изпълнението на нормирани в закон правомощия на държавни органи, игнорира същностно изискване на принципа за законност, според което във всичките си актове и действия Народното събрание трябва да се подчинява на действащото законодателство, и влиза в остро противоречие с чл. 4, ал. 1 от Конституцията.“;

- Процедурите по промяна на предназначението на земя и придобиването на вещни права за изграждане на ВЕИ централи (Закон за опазване на земеделските земи, Закон за собствеността и ползването на земеделските земи, Закон за държавната съсобственост, Закон за общинската собственост) са многопластови и последователни и осигуряват защита на интересите на държавата и общините, включително чрез въведеното отпадане на правното действие на дадено решение по процедурата за промяна на предназначението, ако дадени факти не са се осъществили (в определен от закона срок не са платени такси, не е получено разрешение за строеж, не е започвало строителството на даден обект).
- В точка втора от предлагания проект на решение се забранява изграждането на соларни и вятърни централи (като се изключват случаите на влезли в сила ПУП и разрешения за строеж). Оставяйки настрана неяснотата в предложението – спрямо какви проекти е неприложим мораториума, следва да се има предвид:
  - Така формулиран текстът фактически въвежда строителна забрана: това обаче е в пряко противоречие с нормите на ЗУТ и хипотезите, при които такава забрана може да бъде наложена;
  - Въвежданата забрана е в противоречие с нормите на Закона за енергията от възобновяеми енергийни източници;
  - Увреждат се вече придобити права на инвеститорите, които развиват проекти и са преминали през определени етапи на този процес: извършено е прединвестиционно проучване, сключени са предварителни договори с мрежови оператори, по които са поети определени задължения, преминали са през процедури по екологичното законодателство, налице е висяща процедура по издаване на разрешения за строеж. В този случай се поставя въпросът как ще бъдат компенсирани инвеститори за подобна забрана, при положение че проектът им е бил развиван съгласно и в съответствие с правните възможности, които предоставя закона;
  - Не се държи сметка, че освен площадкови енергийни обекти като част от ФЕЦ или ВяЕЦ са налице и линейни такива – свързващи електропроводи, които преминават през земеделски земи.
- С проекта на решение се достига до противоречие с политиката на ЕС за ускорено внедряване използването на ВЕИ източници - Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

В допълнение, съгласно чл. 23, ал. 1 и ал. 3 от ЗОЗЗ, не се допуска върху поливни площи и земи от първа до четвърта категория проектиране и изграждане на обекти с площ над 500 дка, като дори това ограничение допуска изключения. С внесеното предложение

за решение на Народното събрание, с което да бъдат забранени действия или практики, позволени от Конституцията и законите на България е най-малко противоконституционно.

Обръщаме внимание, че Народното събрание прие Законопроект за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗИД на ЗЕВИ, обнародван в Държавен вестник, бр. 86/2023). С този закон са приведени в българското законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и Съвета относно насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници като са уредени процедури за разполагането на централи за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници (ВЕИ) върху земеделски земи. Съгласно посочената директивата, държавите членки трябва да гарантират, че при издаване на разрешения, планирането, изграждането и експлоатацията на централи за енергия от възобновяеми източници и свързването на такива структури към мрежата, такива обекти са от по-висш обществен интерес, обслужващи общественото здраве и безопасност, когато се търси баланс между законните интереси в отделните случаи на разглеждане на инвестиционни предложения за такива централи и осъществяване целите на Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна, както и Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици.

Освен това чл. 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 допуска държавите членки при спазване на определени условия да въвеждат изключения от задълженията за екологична оценка, установени в законодателството на Съюза в областта на околната среда. Това се отнася за проекти, свързани с енергия от възобновяеми източници, проекти за съхранение на енергия и изграждане на електрически мрежи, които са необходими за интегрирането на възобновяемата енергия в електрическата система. Използването на тази разпоредба осигурява на държавите членки ефективен инструмент за ускоряване на внедряването на възобновяеми източници и свързаната с тях инфраструктура, като същевременно се поддържа баланс между нуждата от бързо разширяване на възобновяемата енергия и опазването на екологично чувствителни зони.

В допълнение напомняме, че идентичен проект за Мораториум, със същите мотиви, беше разгледан и отхвърлен в предходно Народно събрание.

Към настоящия момент изградените и въведени в експлоатация на територията на страната ветроенергийни и фотоволтаични електроцентрали заемат изключително малък процент от земята със селскостопанско предназначение, като същевременно следва да бъде отчетено, че възобновяемата енергия има ключово значение за българската икономика и енергетика. Фотоволтаичните и вятърните централи предлагат производство на електроенергия на по-конкурентни цени, което понижава разходите за потребителите, създавайки по-благоприятен бизнес климат и възможност за енергийна независимост. А дори и да бъдат реализирани всички инвестиционни намерения, нищожен процент от земята със селскостопанско предназначение на територията на страната ще бъде засегната. Изграждането и разширяването на ВЕИ сектора по закон (Закона за опазването на земеделски земи) се допуска единствено и само върху земеделски земи с най-ниски плодородни качества, неполивни, от седма до десета категория или неподлежащи на

категоризиране (чл. 23, ал. 3 от ЗОЗЗ). Т.е. развитието на сектора няма как да окаже негативно влияние на земеделския отрасъл.

Евентуалното налагане на предложени мораториум ще има изключително негативен ефект в икономически план – по-малко (или никакви) инвестиции, по-ниска конкурентоспособност на българските предприятия, занижени постъпления за фиска. За да не се допусне това, АИКБ, БФА и НСЗКБ ще подкрепят мерки в подкрепа на потенциала на ВЕИ сектора, засилване на сътрудничеството в областта на ВЕИ, в това число и чрез подготовка на съвместни трансгранични проекти за подобряване на инвестиционния климат и развитие на българската икономика.

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ)

Българска фотоволтаична асоциация (БФА)

Национален съюз на земеделските кооперации в България (НСЗКБ)